

viktigt skäl liksom de rent medicinska biverkningarna [opubl data, 3].

En internationell dopningslista

Den nya dopningslistan kan i vissa avseenden vara svår att förstå, men det viktiga är att den gäller i alla länder som deltar i olympiska spel. Idrottsutövarna kan alltså vara trygga i att de tävlar mot andra som lyder under samma regler. Argumentet »i andra länder får man dopa sig« gäller alltså inte längre.

Vi kan tycka att listan i vissa avseenden borde se något annorlunda ut och att den kunde vara bättre, men den är en politisk kompromiss, liksom andra multinationella överenskommelser. Om vi följer den väl i Sverige kan vi på sikt få större möjligheter att påverka den i den riktning vi anser vara bättre.

Ur svensk synvinkel kan vi tycka att kraven ställs höga när det gäller intyg för elitidrottare som behöver exempelvis astmamediciner, insulin (som klassas som ett anabolt medel, vilket definitionsmässigt är tveklöst korrekt) och kortison. Riksidrottsförbundets dopingkommission har full förståelse för det och håller för närvarande på att utarbeta bestämmelser som skall ta så lite resurser som möjligt från sjukvården. Även detta är emellertid en kompromiss, och samtidigt är det viktigt att anta regler som inte kan missbrukas av oseriösa läkare och idrottsutövare.

Även de som tycker att idrotten bör lösa sina egna dopningsproblem måste inse att idrottens elit influerar hela samhällets inställning till användning av dopningsmedel och andra onödiga preparat. Därför måste även de icke-idrottsintresserade hjälpa till att bekämpa dopningen inom idrotten – se kundärvinsterna i samhället är nämligen enormt mycket större och viktigare.

Annan problemlösning krävs

Olika former av dopningsförsök är mänskliga, som att försöka göra sig vacker eller använda alkohol för att må bättre. Därför är det sannolikt att farmakologiska försök att prestera bättre inom all överskådlig tid kommer att förekomma och också prövas inom idrotten. Emellertid förfogar de som bekämpar dopningen inom idrotten över ett gigantiskt kunskapsövertag, vilket innebär att alla elitidrottsutövare som doppar sig kommer att avslöjas – det är bara en fråga om när. Inga VM- eller OS-segrar eller rekord kommer att accepteras utan dopningstest, och elitidrottarna testas däremellan 6–12 gånger per år eller mer.

Utanför idrotten är problemlösningen helt annorlunda; där gäller inte test utan polisiära insatser och upplysning. Om läkarna inte ställer upp kommer samhället inte att klara den de-

len. Läkarmedverkan behövs således – kunnigt och engagerat – även här.

*

Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Inga uppgivna.

Referenser

1. Pipe A, Ayotte C. Nutritional supplements and doping. Clin J Sport Med 2002;12:245-9.
2. Kamber M, Baume N, Saugy M, Rivier L. Nutritional supplements as a source for positive doping cases? Int J Sport Nutr Exerc Metab 2001;11:258-63.
3. Andrén-Sandberg Å. Doping. 3:e uppl. Blentarp: BIM förlag; 2004.

II Dopning bättre än doping

Ordet *doping* har funnits som lånord i svenskan ganska länge och blev särskilt känt efter Ben Johnsons famösa 100-meterslopp vid olympiska spelen i Seoul 1988. På senare år har dock den försvenskade formen *dopning* spritts alltmer, särskilt i massmedierna, troligen tack vare aktiva språkvårdare. Svenska Läkaresällskapets kommitté för medicinsk språkvård (språkkommittén) rekommenderar också stavningen *dopning* framför *doping* (se språkkommitténs frågedatabas på Svenska Läkaresällskapets webbplats www2.svls.se/). Samma ställning intar Svenska språknämnden. Läkartidningen välkomnar denna förändring i språkbruket.

Orden betyder naturligtvis samma sak, men det är inte ett tillräckligt skäl för att behålla en stavning som inte följer det normala mönstret för ordbildning i svenskan. Så här skriver Svenska språknämnden på sin webbplats www.spraknamnden.se/ om *doping/dopning*:

»Substantiv till verb bildas i svenskan normalt med hjälp av *-ning*, t.ex. *löpa* - *löpning*. Ofta lånar vi först in verbsubstantivet, t.ex. *mobbing*. Snart har vi behov av verbet, *mobba*. Så fort vi har verbet är det naturligt att ge det tillhörande verbsubstantivet den form som verbsubstantiv har, alltså *mobbning*. Det skall därför heta: *coacha: coachning, dopa: dopning, dumpa: dumpning, jogga: joggning, mobba: mobbning*.«

Jarl Holmén

redaktör för Medicinens språk
jarl.holmen@lakartidningen.se

ANNONS